

Raadsvoorstel

Zaaknummer: 1860929
Steller: B. van Lanen
Datum commissie: 17 juni 2021
Datum raadsvergadering: 06 juli 2021

Team: PM
Teammanager: Henk de Bruijn
Portefeuillehouder: S. Bashara
E-mail: b.van.lanen@hoorn.nl

Onderwerp

Uitvoeringsplan Circulair Hoorn 2021-2024, deel 2: Acties en Organisatie

Agendering

Ter besluitvorming

Bijlage

1. Uitvoeringsplan Circulair Hoorn 2021-2024

De raad besluit:

Om deel 2 van het Uitvoeringsplan Circulair Hoorn 2021-2024 "Acties en Organisatie" vast te stellen, waarvan de hoofdlijnen zijn:

1. De acties per doelgroep zijn gericht op:
 - a. Inwoners:
 - i. Communicatie en kennisontwikkeling
 - b. Bedrijven:
 - i. Ondersteunen en starten van circulaire initiatieven
 - ii. Communicatie, kennisontwikkeling en netwerken
 - c. Gemeentelijke organisatie:
 - i. Beleidsontwikkeling
 - ii. Projecten realiseren
 - iii. Communicatie en kennisontwikkeling
2. De opgave om de transitie te maken naar een circulaire stad integraal binnen de gemeentelijke organisatie te organiseren en circulair handelen onderdeel te laten worden van de gemeentelijke werkwijze.
3. De financiële middelen voor het Uitvoeringsplan Circulair Hoorn 2021-2024 te dekken uit het programmabudget Duurzame Stad.

Samenvatting

Op 8 december 2020 stelde de raad deel 1: Ambitie en Focus van het Uitvoeringsplan Circulair Hoorn 2021-2024 vast. Met deel 1 als uitgangsbasis, wordt nu voorgesteld om deel 2: Acties en Organisatie vast te stellen.

Bij het vaststellen van de Ambitie en Focus is besloten dat het uitvoeringsplan Circulair Hoorn 2021-2024 zich richt op de doelgroepen inwoners, bedrijven en de gemeentelijke organisatie, waarbij per doelgroep ook focusgebieden zijn aangewezen. Ook stelde de raad de doelen van het uitvoeringsplan vast: bewustwording van noodzaak en kennis van circulaire economie vergroten, verlagen van milieu impact en het stimuleren van innovatie en hoogwaardige bedrijvigheid. In deel 2: Acties en Organisatie wordt dit vertaald naar acties per doelgroep. Ook wordt aangegeven met welke werkwijze de gemeentelijke organisatie de komende jaren hierin een aanjagers- en voortrekkersrol kan vervullen.

De acties binnen de doelgroep inwoners richten zich op communicatie en kennisontwikkeling om de bewustwording en kennis bij de inwoners over circulaire economie te vergroten en hen een handelingsperspectief te bieden hoe zij kunnen bijdragen aan het verlagen van de milieu impact. Binnen de doelgroep bedrijven wordt ingezet op het ondersteunen en het starten van circulaire initiatieven om innovatie en hoogwaardige bedrijvigheid te stimuleren en milieu impact te verlagen. Ook wordt er ingezet op communicatie, kennisontwikkeling en netwerken om de bewustwording en kennis over circulaire economie bij bedrijven te verhogen. De acties binnen de gemeentelijke organisatie zijn gericht op het verlagen van de milieu impact door het gemeentelijk handelen, het stimuleren van innovatie en hoogwaardige bedrijvigheid door als opdrachtgevende partij het bedrijfsleven op circulair gebied uit te dagen en het vergroten van bewustwording en kennis bij de medewerkers van de gemeente.

De gemeente Hoorn wil met het Uitvoeringsplan Circulair Hoorn 2021-2024 een aanjagers- en voortrekkersrol vervullen. Door de opgave naar een circulaire economie integraal binnen de gemeentelijke organisatie te organiseren wordt circulair handelen onderdeel van de organisatie en de gemeentelijke werkwijze.

Inleiding: reden van het voorstel

1. Aanleiding

Op 18 december 2018 heeft de raad het college via de motie 'Duurzame stad/Circulaire economie' verzocht een uitvoeringsplan circulaire economie te maken en daarin de gemeente als voorloper en aanjager mee te nemen. Om hiertoe te komen is in overleg met de procesgroep Duurzame Stad de besluitvorming over het 'Uitvoeringsplan Circulair Hoorn 2021-2024' opgeknipt in twee delen:

- Deel 1: Ambitie en Focus
- Deel 2: Acties en Organisatie

Op 8 december 2020 is deel 1: Ambitie en focus door de raad vastgesteld. Nu wordt voorgesteld om deel 2: Acties en Organisatie vast te stellen.

Belang

Hoorn wil in 2040 een klimaatneutrale stad zijn. Zonder extra inspanningen die een circulaire economie bevorderen wordt het moeilijk om de Hoornse klimaatdoelen te behalen.

Centrale vraag

Welke acties en organisatie zijn er nodig om de doelstelling 'circulaire stad in 2040' te halen?

2. Beoogd maatschappelijk resultaat

Het 'Uitvoeringsplan Circulair Hoorn 2021-2024' draagt bij aan de transitie naar een klimaatneutrale en duurzame stad waarin economische innovatie en hoogwaardige bedrijvigheid wordt gestimuleerd. Een stad waarin aandacht is voor het welzijn en de gezondheid van de inwoners.

3. Bijdrage aan de duurzaamheidsambitie

Het 'Uitvoeringsplan Circulair Hoorn 2021-2024' geeft invulling aan de pijler circulaire economie, één van de drie pijlers van het programma Duurzame Stad.

4. Kaders

4.1 Nationaal niveau

Nederland Circulair 2050 (Rijksoverheid, sept 2016)

De rijksoverheid ambieert dat de Nederlandse economie in 2050 volledig circulair is. En in 2030 is er een reductie van 50% in het gebruik van primaire grondstoffen. Deze ambitie is vervolgens in januari 2017 onderschreven in het Grondstoffenakkoord door honderden bedrijven, vakbonden, overheden en vele andere maatschappelijke organisaties. In het programma zijn vijf prioritaire sectoren geselecteerd waarin veel winst behaald kan worden middels de circulaire economie. Voor elk van deze sectoren heeft een transitieteam – bestaande uit vertegenwoordigers van overheid, bedrijfsleven en andere maatschappelijke partijen – een transitieagenda opgesteld: Consumentengoederen, Bouw, Kunststoffen, Biomassa en voedsel, Maakindustrie.

4.2 Provinciaal en regionaal niveau

Ontwikkelperspectief Circulaire Economie (mei 2017) en actieagenda 2021-2025 (feb 2021)

De provincie Noord-Holland sluit zich aan bij de ambitie van het Rijk en wil in 2050 circulair zijn. En in 2030 is er een reductie van 50% in het gebruik van primaire grondstoffen. Deze ambitie is herbevestigd in het provinciale coalitieakkoord 'Duurzaam Doorpakken' en is ook vastgelegd de Omgevingsvisie Noord-Holland 2050 'Balans tussen economische groei en leefbaarheid'. De provincie zet in haar actieagenda in op het stimuleren van circulair ondernemerschap en innovatie, circulair gebruik van (bio) grondstoffen stimuleren (textiel, biomassa & voedsel, plastics en bouw), minder gebruik maken van primaire en niet hernieuwbare grondstoffen en de eigen provinciale organisatie.

Pact van Westfriesland 7.1 (Regio Westfriesland, februari 2020)

In de regio Westfriesland hebben de zeven gemeenten met elkaar de ambitie uitgesproken om in 2040 een klimaatneutrale regio te zijn. In de regio is een actieagenda circulair Westfriesland ontwikkeld. Daarin pakt de regio een aanjagende en faciliterende rol en wordt ingezet op leren, verbinden en experimenten. De actieagenda richt zich op bedrijven, organisaties en de gemeentelijke organisaties op het gebied van inkoop, onderlinge kennisdeling en gezamenlijke projecten met de overkoepelende thema's bouw, vastgoed, grond-, weg-, en wegenbouw, industrie, bio-grondstoffen en horeca en recreatie.

4.3 Lokaal niveau

Programma Duurzame Stad (raadsbesluit 18 december 2018)

In het programma Duurzame stad is vastgelegd dat de gemeente als doel heeft om in 2040 een klimaatneutrale stad te zijn. Circulaire Economie is één van de drie pijlers van het programma Duurzame Stad.

Motie Duurzame Stad/Circulaire economie (18 december 2018, aangenomen)

In de motie wordt Circulaire Economie genoemd als belangrijk onderdeel van de gemeentelijke ambitie om in 2040 klimaatneutraal te zijn. Het college wordt verzocht belanghebbende partijen in het proces meenemen en de rol van de gemeente mee te nemen als aanjager en koploper van de ontwikkelingen op Circulaire Economie en daarbij de kansen op het gebied van bouw en inkoop aan te geven. Een procesgroep (dit is de Procesgroep Duurzame Stad geworden) moet toezien dat de raad aan de voorkant van het proces wordt meegenomen.

Amendement over het instellen van de procesgroep Duurzame Stad (18 december 2018, aangenomen)

Het amendement stelt dat de circulaire economie in Hoorn nog in de kinderschoenen staat. De raad wil aan de voorkant worden meegenomen in het proces en het uitvoeringsprogramma moet zich richten op concrete acties. Het college wordt verzocht een procesgroep samen te stellen vanuit de raad, college en de organisatie die invulling geeft aan het onderwerp Circulaire Economie om gezamenlijk de route naar een 100% circulair Hoorn vorm te geven. In combinatie met het programma Duurzame Stad moeten de kansen voor een circulaire economie in kaart worden gebracht. De procesgroep is de Procesgroep Duurzame Stad geworden.

Kennissessie met de raad (6 februari 2020)

In deze kennissessie zijn de aanwezige raadsleden meegenomen in het thema Circulaire Economie en is inzicht gegeven in het waarom, wat en hoe van een circulaire economie. Er is inzicht gegeven in de huidige stand van zaken van de circulaire economie in Nederland en Hoorn.

Ateliersessies met de raad, (28 mei (digitaal) en 8 oktober 2020)

In deze ateliersessies zijn de aanwezige raadsleden meegenomen in de analyses en onderzoeken die zijn gedaan om richting te geven aan de ambitie en focus van het 'Uitvoeringsprogramma Circulair Hoorn 2021-2024'. De aanwezige raadsleden hebben het gesprek gevoerd over de invulling van de ambitie, focus en doelen en hebben richting en input gegeven voor het uitvoeringsprogramma.

Raadsbesluit Circulaire Economie – Ambitie en Focus (8 dec 2020)

In het raadsbesluit zijn de ambitie en focus van het uitvoeringsplan vastgesteld. Hoorn wil in 2040 een circulaire stad zijn. De ambitie van de gemeente voor de komende vier jaar is hoog maar realistisch. De gemeente neemt een aanjager-, voorloper- en voorbeeldfunctie en stuurt aan op een zo groot mogelijke mate van circulariteit. De mate van circulariteit wordt gerelateerd aan de '10 R'en ladder' en deze wordt gebruikt als uitgangspunt voor het gemeentelijk handelen. Hoe hoger op de '10 R'en ladder', hoe hoger de mate van circulariteit. De gemeente zet bij het gemeentelijk handelen in op een zo hoog mogelijke 'R' op de '10 R'en ladder'. Het uitvoeringsprogramma richt zich op de gemeentelijke organisatie (met als focusgebied ruimtelijke ontwikkeling en eigen bedrijfsvoering), bedrijven (met als focusgebied ruimtelijke ontwikkeling, bedrijventerreinen en productie- en maakindustrie) en inwoners (met focusgebied

consumentenproducten en vleesproducten). Het doel is om de bewustwording en kennis te vergroten, de milieu impact te verlagen en het stimuleren van innovatie en hoogwaardige bedrijvigheid.

Ateliersessie met de raad (25 maart 2021)

In deze ateliersessies zijn de aanwezige raadsleden geïnformeerd over de manier waarop invulling is gegeven aan de ambitie en focus en de voorgenomen richting van de acties voor het uitvoeringsplan. Aan de hand daarvan hebben de raadsleden het gesprek gevoerd over de kaders en acties van het uitvoeringsplan.

5. Argumenten

Hoorn wil in 2040 een klimaatneutrale stad zijn. Om deze ambitie te behalen wordt een start gemaakt met de transitie naar een circulaire economie en wil de stad in 2040 circulair zijn. De transitie naar een circulaire stad staat nog in de kinderschoenen, met het Uitvoeringsplan Circulair Hoorn 2021-2024 wil de gemeente de circulaire economie aanjagen en vorm geven. De gemeente gebruikt de '10 R'en ladder' als uitgangspunt van het gemeentelijke handelen. De '10 R'en ladder' is een concretisering van hoe kringlopen te maken zijn, één van de essenties van een circulaire economie. Hoe hoger op de '10 R'en ladder', hoe hoger de mate van circulariteit. De gemeente zet bij het gemeentelijk handelen in op een zo hoog mogelijke 'R' op de '10 R'en ladder'. De gemeente wil geloofwaardige doelen nastreven om draagvlak te houden en het goede voorbeeld te geven. Daarbij zoekt de gemeente naar 'laaghangend fruit' en systeemveranderingen die bijdragen aan de doelen. De acties in het uitvoeringsplan zijn geselecteerd op de bijdrage aan de vastgestelde doelen, de behoefte bij de belanghebbende partijen en de mate van invloed en de rol die de gemeente kan nemen. Er is rekening gehouden met de financiële kaders en de begroting van de gemeente.

1. Acties:

- a. *Inwoners:* Voor inwoners is met name de invloed van hun leefomgeving op gezondheid en welzijn van belang en de beschikbaarheid van banen in een bloeiende en eerlijke economie waarin iedereen kan meedoen. Daarnaast vertegenwoordigen inwoners een deel van 'de vraag van de markt'. Door de keuzes die inwoners zelf maken in hun gedrag dragen zij bij aan de transitie naar een circulaire stad. Een deel van de inwoners zal vanuit eigen overtuiging circulair gedrag vertonen, maar bij een groot deel van de inwoners is er nog veel te winnen. De acties binnen de doelgroep inwoners richten zich daarom op communicatie en kennisontwikkeling om de bewustwording en kennis bij de inwoners over circulaire economie te vergroten en hen een handelingsperspectief te bieden hoe zij kunnen bijdragen aan het verlagen van de milieu impact. De gemeente staat relatief dichtbij haar inwoners en kan hen goed bereiken en hen daarbij helpen. Door mensen bewust te maken van hun keuzes en inzicht te geven in alternatieven wordt duurzaam en circulair gedrag gestimuleerd.
- b. *Bedrijven:* De bedrijven in Hoorn kunnen een belangrijke bijdrage leveren in de transitie naar een circulaire stad. Zij maken producten, verzorgen diensten en kunnen hierdoor zorgen voor een circulair aanbod. Bij bedrijven zit de innovatiekracht om circulaire oplossingen te bedenken en hiermee nieuwe banen te creëren en toekomstbestendige bedrijfsmodellen te ontwikkelen. Schaalgrootte en samenwerkingen in de keten en tussen bedrijven zorgen ervoor dat er nieuwe circulaire oplossingen kunnen worden bedacht en kunnen worden toegepast. De gemeente zet daarom in op lokale en regionale samenwerking tussen gemeenten en bedrijven om de circulaire economie aan te jagen. Daarbij wordt gebruik gemaakt van bestaande netwerken en samenwerkingsverbanden. De acties die de gemeente uitvoert om bedrijven te helpen in de transitie naar een circulaire economie zijn gericht op het ondersteunen en starten van circulaire initiatieven met bedrijven en communicatie, kennisdeling en netwerken. Innovatieve oplossingen hebben soms in de opstartfase steun nodig om te kunnen concurreren met goedkopere lineaire bedrijfsmodellen. De gemeente neemt samen met de regio het initiatief om bedrijven te mobiliseren en gezamenlijke circulaire kansen te onderzoeken. Daarnaast worden er ingezet op kennisontwikkeling en het creëren van verbindingen bij en tussen bedrijven om de toepassing van circulariteit te stimuleren, waardoor de milieu impact bij bedrijven wordt verlaagd.
- c. *Gemeentelijke organisatie:* Om op koers te komen richting een circulaire stad zal de gemeente de komende jaren een aanjagers en voortrekkersrol vervullen. Hierdoor wil de gemeente het voorbeeld geven en de andere doelgroepen in beweging brengen. Met de keuzes in dit

uitvoeringsplan wil de gemeente systematisch en gericht circulariteit integreren binnen de organisatie en daarmee een eerste stap zetten naar een circulaire werkwijze. De R-ladder wordt daarbij als uitgangspunt gebruikt, waarbij wordt ingezet op een zo hoog mogelijke 'R' op de ladder. Er is gekozen om in te zetten op de acties beleidsontwikkeling, het realiseren van projecten en communicatie en kennisontwikkeling. De acties zijn bepaald in overleg met de gemeentelijke teams om de kansen en de energie binnen de vakgebieden optimaal te benutten. Met beleidsontwikkelingen wordt de eerste stap gezet in de richting van structurele systeemverandering binnen de gemeente. Beleid dient als basis voor het gemeentelijke handelen en de uitvoering van projecten. Door circulariteit onderdeel te maken van het beleid zorgt dit voor een structurele verandering in de werkwijze en verlaging van de milieu impact. Daarnaast wil de gemeente ook projecten realiseren om zichtbaar te maken dat circulair werken echt mogelijk is en om ervaring en kennis op te doen. De gemeente geeft op deze manier het goede voorbeeld en stimuleert als opdrachtgevende en inkopende partij de markt om circulaire oplossingen te ontwikkelen. Omdat circulair relatief nieuw is voor veel mensen, is van belang aandacht te besteden aan communicatie en kennisontwikkeling. In deze fase van de transitie is het van belang om medewerkers binnen de organisatie mee te nemen en handvatten te bieden hoe mensen binnen hun vakgebied aan de slag kunnen. Ook het zichtbaar maken en delen van concrete voorbeelden en succes zal bijdragen aan de transitie naar een circulaire werkwijze.

2. **Integrale organisatie**

Om in 2040 een circulaire stad te zijn is ieders inspanning nodig. Door de opgave naar een circulaire economie integraal binnen de gemeentelijke organisatie te organiseren wordt circulair handelen onderdeel van de organisatie en de gemeentelijke werkwijze.

3. **Financiële dekking**

Het Uitvoeringsplan Circulair Hoorn 2021-2024 is onderdeel van het Programma Duurzame Stad, de benodigde financiële middelen voor het uitvoeringsplan worden gedekt uit het programma Duurzame stad

6. Maatschappelijk draagvlak

De transitie naar een circulaire economie komt geleidelijk meer onder de aandacht in de maatschappij. De impact van de opgave wordt nog onderschat. Via verschillende communicatiekanalen, campagnes en de acties in het uitvoeringsplan betrekken we inwoners en bedrijven bij de opgave. Iedereen heeft een rol in de transitie naar een circulair Hoorn en komende jaren willen we dat onder de aandacht brengen en handvatten bieden hoe een ieder daaraan kan bijdragen.

Om te komen tot het Uitvoeringsplan is het onderstaande proces doorlopen:

- Kennissessie 6 februari 2020 met de raad, 3 maart 2020 regionaal met ambtenaren en ondernemers, 18 maart 2020 met Strategisch team en teamleiders
- Werkgroep 1 over visie circulair Hoorn 2040 met een diversiteit aan belanghebbende partijen*
- Deskresearch en omgevingsanalyse van reeds bestaande regionale onderzoeken
- Potentiescan circulaire bedrijvigheid Hoorn en consumentenproducten waarin onderbouwd wordt bij welke industriebedrijven de meeste potentie te behalen is qua milieu impact.
- Interne enquête bij gemeente Hoorn
- Externe enquête onder een selectie van bedrijven in Hoorn
- Werkgroep 2 over strategievorming Hoorn circulair voor de komende 4 jaar met een diversiteit aan belanghebbende partijen*
- Digitale Ateliersessie 1 met de raad op 28 mei 2020
- Fysieke Ateliersessie 2 met de raad op 8 oktober 2020
- Werksessies per gemeentelijke afdeling om een plan te maken voor de uitvoering
- Digitale Ateliersessie 3 met de raad op 25 maart 2021.

Betrokken externe belanghebbende partijen: Omgevingsdienst NHN, Ontwikkelingsbedrijf NHN, Westfriese Bedrijvengroep, Dijklander Ziekenhuis, HVC, Oranje Buiten, Kringloopwinkel Noppes, Clean2Anywhere, Westfriese Uitdaging en bedrijven in de transport en maakindustrie middels een enquête.

7. Financiële consequenties

De benodigde financiële middelen voor het Uitvoeringsplan Circulair Hoorn 2021-2024 worden gedekt uit het programma Duurzame stad.

8. Communicatie

Het raadsbesluit wordt niet actief naar buiten gebracht via pers. Het besluit wordt wel gecommuniceerd naar de reeds betrokken belanghebbende partijen als ook naar de partijen die in het vervolgtraject betrokken zullen worden.

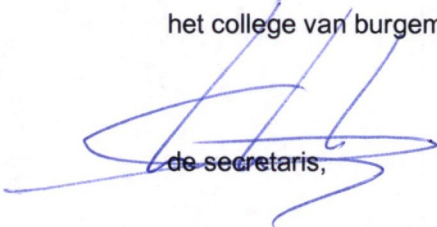
9. Realisatie

Het uitvoeringsplan is een eerste stap om structuur te brengen in het aanjagen van de circulaire economie in Hoorn. De transitie zelf is een traject van meerdere decennia. Er moet nog veel geleerd en ontdekt worden. Dit brengt onzekerheden maar ook kansen met zich mee. De Hoornse economie is verbonden met regionale, nationale en internationale partijen. Samenwerking is dus essentieel. De gemeente gaat de verbinding zoeken met de provincie, de regio en de verschillende partijen in Hoorn om samen deze opgave te realiseren.

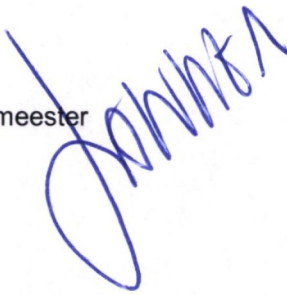
25 MEI 2021

Hoorn,

het college van burgemeester en wethouders van Hoorn,

de secretaris,

de burgemeester